

Pro Karelian visio Karjalan palauttamisesta:

Kuvitus Miika Saksi

Palautus voi toimia Euroopan ja Venäjän integraatiokehityksen katalyyttinä.

ONKO MEILLÄ VARAA OTTAA KARJALA TAKAISIN?

Karjala on itsenäisen Suomen elimellinen osa, itäisen yhteistyön vahva portti ja rauhanomaisen, luottamusta rakentavan toiminnan valtava mahdollisuus. Karjala on tämän vuosisadan tuloksekkain globaali kehitysprojekti, joka win-win -pohjalta säteilee vaurautta ja hyvinvointia koko Itämeren talousalueelle.

SUOMALAISILLA ON ERILAISIA näkemyksiä siitä, millaiseksi Karjalan palautus taloudellisesti muodostuu. Toiset puhuvat Suomen taloudellisesta katastrofista ja sanovat palautuksen tulevan kalliiksi. Jotkut sanovat, että viis kustannuksista, Karjala on meidän aluetamme ja meidän tulee saada se takaisin.

Taloudellinen näkökulma voidaan ehkä yksinkertaisimmillaan kiteyttää kysymykseen: Kieltäytyisikö taloudellisilla perusteilla ottamasta vastaan 45 000 km² aluetta eurooppalaisessa valtiossa? Karjalan alue on noin 25 000 km² ja muut pakkoluovutetut alueet ovat noin 20 000 km².

Karjalan alueella on asiantuntijoiden mukaan noin 3 milj. hehtaaria taloudellisesti arvokasta aluetta ja noin 2 milj. hehtaaria tuotokelpoista puustoa. Karjalassa on Euroopan suurin makean veden allas, Laatokka. Vuonna 1939 Karjalan merkitys Suomelle oli suuri:

12.5 %
Suomen kansantulosta
25.0 %
Suomen selluloosatuotannosta
10.7 %
Suomen koko teollisuustuotannosta
26.0 %
Rouhiala yksistään Suomen vesivoimasta
9.0 %
Suomen puuston kuutiomäärästä

Kun taloudelliset luvut ovat näin hyviä, miksi Karjala nyt on pääosin rappiolla? Itämeren alue on poliittisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti aika pitkälle yhdistynyt. Siitä puuttuu vain Karjalan alue, joka kuuluu samaan vanhaan Hansa-alueeseen.

Karjalan alueen mahdollisuuksia ei nyt hyödynnetä. Neuvostojärjestelmä tuhosi sen, eikä Venäjä ole kyennyt kuin vähäisin osin paikkaamaan tuhoja. Alueella satoja, ehkä tuhansia vuosia asuneen heimon ihmiset repäistiin juuriltaan ja tilalle siirrettiin kansallisia 40 eri kansallisuudesta. Alueen luontainen elinkeinomuoto, yksityisyritteliäisyys, tukahdutettiin.

Alueen talousmaantieteellinen sijainti

on erinomainen. Karjalaa ei tuhonnut mahdollisuuksien ja ympäristön muuttuminen, vaan tunteeton hallintojärjestelmä. Karjalassa oli Suomen hallintokaudella noin 1 300 kylää, nyt niistä noin 1 000 on tyhjiään. Onko tällainen rikkaan ja perinteikkään alueen alennustila jollakin tavoin Suomen tai Venäjän etu? Molemmat häviävät tästä alennustilasta.

Karjalan palautus merkitsee rajatulla alueella toteutettavaa vuosisadan kehitysprojektia. Alue on portti idän ja lännen välillä. Karjala Suomen kasvun moottorina on testattu 1600 luvulta alkaen useaan kertaan. Palautus muodostuu Suomelle talousveturiksi, joka säteilee koko maahan lisää vaurautta.

Karjalan palautus on katalyytti. Se käynnistää voimakkaan taloudellisen ekspansion, jonka vaikutukset eivät jää vain Suomeen. Karjala voi olla luontaisesti myös pohjoismainen hanke. Esim. Petsamon alueella yhteisiä projekteja on paljon.

Palautuksessa keskeistä on se, että sodan varjat väistyvät, luottamus alkaa rakentua aitojen luottamusta herättävien toimenpiteiden vuoksi maitten välille. Luottamus ja win-win -lähtökohta luovat pohjan Venäjän ja Suomen välisen rajan luonnolliselle maldatumiselle. Luottamus on kaiken yhteistyön välttämätön edellytys.

Palautus voi toimia Euroopan ja Venäjän integraatiokehityksen katalyyttinä. Ranskalainen tutkimus näkee, että Euroopan yksi mahdollisuus selvittää, on liittoutua taloudellisesti Venäjän ja eräiden Pohjois-Afrikan maiden kanssa.

Venäjällä on raaka-ainetta ja energiaa. Euroopassa on teknologiaa, know-how'ta sen käyttämiseen ja management-kykyä. Tässä skenaariossa palautettavat alueet voivat edustaa pilotti- ja kehityskohdetta, jossa etsitään parhaat yhteistyömuodot. Palautusprojektilla luodaan esimerkkitalanne, jonka pohjalta voidaan rakentaa uusia EU:ta ja Venäjää hyödyntäviä hankkeita.

Palautus-katalyytti luo mittavan määrän

emergenssiä, suuren volyymin aktiviteetteja, volyymi puolestaan luo pohjan kokonaan uuden laatu- ja toimintatason saavuttamiselle. Kyseessä on holistinen, kokonaisvaltainen tapahtumaketju, johon lenkki toisensa jälkeen liittyy toisistaan voimia saaneina.

Katalyytit ja emergenssit kuulostavat kovasti hienoilta käsitteiltä. Mutta ne ehkä parhaiten kuvaavat sitä valtavaa kasvuvaikeaa ja -potentiaalia, mikä Karjalan palautukseen liittyy. Itse palautustapahtuma on kaiken lähtökohta.

Emergenssin muodostumisen mahdollistavat ne ihmiset, jotka muuttavat alueelle jälleenrakentamaan sitä ja toimimaan siellä. Emergenssin ytimen muodostavat alueelle etabloituvat yritykset. Yritystoiminta on palautuskatalyyttistä johtuva monituhattainen oma katalyyttinsä, joka tuo ihmisiä alueelle, mahdollistaa heidän elämänsä siellä, saa alueen kehityksen vauhtiin, hyödyntää alueen tarjoaman potentiaalinn ja rakentaa globaalisti ihmisiä ja yrityksiä palvelevan verkoston.

Yritystoiminta ilman asiakkaita olisi tappiollista ja turhaa. Pelkästään Karjalan talousalue kasvattaa Suomen aidot lähimarkkinat reilusti kaksinkertaisiksi. Leningradin oblastissa on nykyään valtava ostovoima ja tarve mitä erilaisemmista tuotteista ja palveluista.

Karjala on aikaisemminkin erittäin hyvin palvelut Pietaria ja sitä se kykenee tekemään Suomen hallinnassa uudelleen. Pietarin kehitystä on rajoittanut merkittävästi se, ettei sen länsi- ja pohjoispuolella ole minkäänlaisia luonnollista talousakselia, joka auttaisi kasvun toteuttamisessa. Metropolin palvelu-kehät eivät ole tasapainoisesti rakentuneita.

Kansainväliset yritykset tuntevat luonnollista mielenkiintoa Karjalan talousalueen kohtaan. Tämä merkitsee sitä, etteivät katalyyttinä toimi ja emergenssiä luo vain suomalaiset yritykset, vaan lukuisat suuret kansainväliset yritykset.

Niiden on turvallista etabloitua luotettavaan EU-maahan ja toimia sieltä käsin. Ja samalla katsoa hyvin läheltä, miten toiminta Venäjällä muuttuu. Venäjän komparatiivi-

nen kilpailuetu vähenee vuosittain erittäin voimakkaan kustannusten nousun vuoksi. Tämä lisää Suomen kiinnostavuutta astinlautana Venäjälle.

Suomen näkökulmasta Karjalan palautus luo tasapainottavaa tekijää pääkaupunkiseudun keskittymispaineelle. Viipuri oli aikanaan Suomen toiseksi suurin ja kaikkein kansainvälinen kaupunki. Syntyy uudelleen alue, jolla on paljon vetovoimaa. Tämä veto-voima ei kuitenkaan ole pois Suomen muilta alueilta, koska lähimarkkinat yli kaksinkertaistuvat ja antavat kasvun mahdollisuuksia koko Suomessa.

Karjalan alue on poikkeuksellisen rikas suomalaisen kulttuurin kehto. Alueelle on mahdollista rakentaa sekä identiteettialueen liittyvää pienimittaista kulttuuri- ym. matkailua ja muuta yritystoimintaa että laajaamittaista matkailuyrittämistä. Alueen luoto ja olosuhteet soveltuvat sellaiseen erittäin hyvin.

Karjalan talousmaantieteellinen sijainti on siten erittäin hyvä. Pietarin metropolin lisäksi Venäjän pääasiallinen kasvukeskus, Moskova, ei ole kaukana. Ei liene kovin väärin arvioida, että näiden kahden kaupungin alueella tapahtuu yli 90 % Venäjän taloudellisesta aktiviteetista ainakin rahanliikkeellä mitattuna.

Pietarin kupeeseen Suomen puolelle voidaan perustaa suuri teollisuus- ja kauppakeskittyminen, joka palvelee molempia maita. Vielä tällä hetkellä on mahdollisuus hyödyntää Venäjän ja Suomen erilaista kustannustasoa esim. siten, että venäläiset käyvät päivittäin työssä tässä keskittymässä. On selvää, ettei tällainen komparatiivinen etu kestä montaa vuotta.

Sen sijaan talousmaantieteellinen etu on pysyvä, mikä vähentää logististen palvelujen käyttötarvetta. Karjala ja Petsamo ovat alueita, joille on järkevää rakentaa globaaliin palveluun kykenevät logistiikkakeskukset. Nykyinen Suomen puolella oleva järjestelmä on aivan liian hajanainen ja koostuu liian pienistä yksiköistä, jotta ne kykenisivät täysipainoisesti ja kustannusedullisesti palvele-